

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Filipa Dienstbiera, soudkyně Veroniky Juříčkové a soudce Tomáše Langáška v právní věci žalobkyně: **VPI CZ, v.o.s.**, sídlem Sokolovská 5/49, Praha 8, insolvenční správce úpadce **KRATOLIA Trade a. s.**, sídlem Žukovova 59/34, Ústí nad Labem, zastoupené Mgr. Ivanem Brambaški, advokátem, sídlem Letenská 121/8, Praha 1, proti žalovanému: **Finanční úřad pro Ústecký kraj**, sídlem Velká Hradební 61, Ústí nad Labem, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 3. 2022, č. j. 284948/22/2501-50523-507381, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 10. 1. 2022, č. j. 141 Af 9/2022-59, o návrhu na přiznání odkladného účinku,

t a k t o :

Kasační stížnosti žalovaného **se přiznává** odkladný účinek.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 14. 3. 2022, č. j. 284948/22/2501-50523-507381, zamítl námitku žalobkyně směřující proti postupu žalovaného ve věci přiznání úroku z vratitelného přeplatku podle § 253a zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád. Podstatou námítky bylo tvrzení žalobkyně o vzniku nároku na vyplacení úroku z pozdě vrácených přeplatků na dani žalobkyni. Žalovaný tuto námitku vyhodnotil jako nedůvodnou, jelikož dle jeho názoru žalobkyni nárok na vyplacení úroku nevznikl. Proti rozhodnutí žalovaného brojila žalobkyně žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

[2] Krajský soud v Ústí nad Labem žalobě vyhověl. Určil, že právní názor žalovaného, že žalobkyni nevznikl nárok na úrok z vratitelných přeplatků, je nesprávný, což zakládá nezákonnost rozhodnutí žalovaného. Krajský soud proto rozhodnutí žalovaného zrušil.

II. Návrh na přiznání odkladného účinku a vyjádření žalobkyně

[3] Proti rozsudku krajského soudu podal žalovaný (stěžovatel) kasační stížnost a požádal, aby jí byl přiznán odkladný účinek.

[4] Stěžovatel uvádí, že proti úpadci je vedeno řízení pod sp. zn. KSUL 74 INS 13161/2015. V konkurzním řízení již bylo schváleno provedení částečného rozvrhu výtěžku zpeněžení majetkové podstaty a bylo schváleno provedení částečného rozvrhu peněžních prostředků deponovaných pro stěžovatele jako věřitele. Insolvenční řízení tak může být ve velmi krátké době ukončeno. Pokud stěžovatel úrok z vratitelného přeplatku vyplatí žalobkyni, mohou být tyto finanční prostředky předmětem dalšího rozvrhu ve velmi krátké době. Újma stěžovatele spočívá v tom, že by musel finanční prostředky ve značné výši vyplatit, aniž by je mohl v případě zrušení napadeného rozsudku získat zpět, protože již budou rozděleny mezi věřitele. Než Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodne, finanční prostředky budou vyplaceny věřitelům a úpadce zanikne, rozhodnutí o kasační stížnosti tak nebude mít faktický dopad na správu daní. Pokud bude kasační stížnosti přiznán odkladný účinek, vznikne věřitelům újma pouze v tom, že budou muset vyčkat na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu.

[5] Podle žalobkyně nejsou dány důvody pro přiznání odkladného účinku. Předně uvádí, že přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je mimořádný nástroj, jehož využití je vyhrazeno pro ojedinělé případy. Žalobkyně odkazuje na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2018, č. j. 4 Azs 249/2018-37, a ze dne 21. 8. 2019, č. j. 10 As 252/2019-155, dle kterých připadá přiznání odkladného účinku kasační stížnosti stěžovatele, který je jako správní orgán v postavení žalovaného, v úvahu pouze ve výjimečných případech. Stěžovatel v návrhu na přiznání odkladného účinku nespécifikuje obecný zájem státu na správě daní, kterým odůvodňuje přiznání odkladného účinku, současně zcela opomíjí zájmy žalobkyně a věřitelů. Stěžovatel dlouhodobě a zcela protiprávně zadržuje finanční prostředky, které náležejí do majetkové podstaty úpadce, tímto postupuje v rozporu s § 2 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Újma žalobkyně a věřitelů v důsledku tohoto protiprávního jednání stěžovatele neustále narůstá. Argumentace stěžovatele, že po vyplacení finančních prostředků by došlo k jejich rozdělení mezi věřitele není na místě, neboť tento postup žalobkyni ukládá zákon. Stěžovatel odůvodňuje existenci újmy pouze zásahem do zájmu na obecném vývěru daní, což je dle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 8. 2019, č. j. 10 As 252/2019-155, a ze dne 5. 1. 2005, č. j. 1 Afs 106/2004-49, nepřipustné. Dále stěžovatel nevysvětlil, proč by měla být jeho potenciální újma větší, než újma hrozící žalobkyni a věřitelům úpadce.

III. Posouzení návrhu Nejvyšším správním soudem

[6] Podle § 107 odst. 1 s. ř. s. nemá kasační stížnost odkladný účinek, Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat za přiměřeného užití § 73 odst. 2 až 5 s. ř. s. Podle § 73 odst. 2 s. ř. s. lze přiznat odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro stěžovatele nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

pokračování

[7] Skutkově podobnou věcí se Nejvyšší správní soud zabývat již v usnesení ze dne 22. 12. 2023, č. j. 8 Afs 245/2023-46. Dřívějšímu návrhu na přiznání odkladného účinku Nejvyšší správní soud vyhověl, přičemž nyní nevidí důvod, proč by se od svého předchozího rozhodnutí měl odchýlit.

[8] Správní soudnictví obecně slouží zejména k ochraně veřejných subjektivních práv a institut odkladného účinku žaloby i kasační stížnosti má primárně poskytovat ochranu žalobci (jako účastníku řízení před správním orgánem) před výkonem napadeného rozhodnutí. V zájmu zachování zásady rovnosti v řízení před soudem však Nejvyšší správní soud judikoval, že ani správnímu orgánu nelze odeprít právo domáhat se přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Vznik nepoměrně větší újmy na straně správního orgánu však bude z logiky věci mnohem méně častý, než na straně žalobce (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 5. 2013, č. j. 6 As 61/2013-20).

[9] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal, zda by stěžovateli nepřiznáním odkladného účinku mohla vzniknout újma. Vzhledem k tomu, že stěžovatel nemá žádná veřejná subjektivní práva, která by mohla být ohrožena, bude tvrzenou újmu zpravidla představovat ohrožení důležitého veřejného zájmu. Újmou správního orgánu však nebude ohrožení jakéhokoliv veřejného zájmu, resp. veřejného zájmu v širším slova smyslu, např. zájmu na obecném výběru daní (usnesení rozšířeného senátu ze dne 1. 7. 2015, č. j. 10 Ads 99/2014-58). Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2012, č. j. 1 Afs 67/2012-38, by to v opačném případě „vedlo k závěru, že odkladný účinek by musel být takovému návrhu přiznán v těchto případech vždy, avšak to je zcela v rozporu s cílem a povahou institutu přiznávání odkladného účinku.“ Podstatné v nyní posuzované věci je však to, že z návrhu vyplývá, že k zájmu na výběru daní přistupuje další faktor újmy v podobě hrozící nedobytnosti či snížené dobytnosti pohledávky stěžovatele. K tomu přistupuje také faktor administrativní zátěže stěžovatele, který by v případě důvodné kasační stížnosti musel většinu uhrazené částky od žalobkyně, případně od věřitelů úpadce, vymáhat zpět s nejistým výsledkem.

[10] Stěžovatel poukazuje na skutečnost, že žalobkyně vyčkává na vyplacení finančních prostředků stěžovatelem, přičemž lze s přihlédnutím ke stavu insolvenčního řízení předpokládat, že bude brzy skončeno. Nejvyšší správní soud pravděpodobné skončení insolvenčního řízení nerozporuje, ostatně sama žalobkyně ve vyjádření uvedla, že by finanční prostředky vyplacené stěžovatelem rozdělila mezi věřitele, protože se jedná o její zákonnou povinnost. Uspokojení případné pohledávky stěžovatele i po ukončení insolvenčního řízení není bez dalšího nemožné. Stěžovatel by však svou případnou pohledávku za úpadcem, vzniklou až po skončení insolvenčního řízení, musel vymáhat po věřitelích všech pohledávek uspokojených z konkursní podstaty úpadce. Aniž by bylo třeba zkoumat blíže, kolik takových věřitelů přesně bude, již z toho, že podle insolvenčního rejstříku bylo přihlášeno 50 pohledávek, lze očekávat, že půjde o desítky subjektů. Pozice stěžovatele jako věřitele žalobce by tím byla oproti přiznání odkladného účinku kasační stížnosti neúměrně ztížena. Vymáhání těchto pohledávek by bylo výrazně administrativně náročnější již vzhledem k mnohosti přihlášených věřitelů. To zároveň významně zhoršuje i dobytnost takových pohledávek. Míra, o jakou by se dobytnost případné pohledávky stěžovatele zhoršila v případě, že by se jí musel domáhat, proto stále představuje reálnou

a hrozící vážnou újmu, která není nijak bagatelní (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 4. 2014, č. j. 9 Afs 106/2014-24).

[11] Nejvyšší správní soud se dále zabýval tím, zda újma, která by nepřiznáním odkladného účinku vznikla stěžovateli, je nepoměrně větší, než jaká jeho přiznáním může vzniknout jiným osobám. Porovnal shora uvedené následky, které by mohly nastat v důsledku vyplacení sporné částky žalobkyni a jejího případného opětovného vymáhání, s následky, které vzniknou v případě, že účinky rozhodnutí o vyplacení této částky budou dočasně pozastaveny. Dospěl k závěru, že větší újma by vznikla na straně stěžovatele. Pokud soud přizná kasační stížnosti odkladný účinek, bude to v případě následného vydání zamítavého rozsudku znamenat pouze to, že stěžovatel vyplatí žalobkyni úrok z neoprávněného vymáhání s určitou časovou prodlevou. Takový důsledek Nejvyšší správní soud v minulosti považoval za újmu málo závažnou, resp. žádnou (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 8. 2019, č. j. 3 Afs 201/2019-61). Žalobkyně ve vyjádření uvedla, že zdržováním finančních prostředků stěžovatelem jí a věřitelům úpadce vzniká újma, tvrzenou újmu však žádným způsobem nekonkretizovala. Vzhledem k tomu, že se délka řízení o kasační stížnosti pohybuje v řádu měsíců, není újma hrozící žalobkyni, případně věřitelům úpadce, tak vysoká, jako je újma hrozící na straně stěžovatele, která je navíc bezprostředním následkem nepřiznání odkladného účinku kasační stížnosti (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 4. 2014, č. j. 9 Afs 106/2014-24).

[12] V posuzovaném případě tak stěžovateli, resp. jím chráněným zájmům hrozí nepoměrně větší újma než třetím osobám, přiznání odkladného účinku současně není v rozporu s důležitým veřejným zájmem. Nejvyšší správní soud proto přiznal kasační stížnosti odkladný účinek. Do rozhodnutí o kasační stížnosti se tudíž pozastavují účinky pravomocného rozsudku krajského soudu.

[13] Závěrem Nejvyšší správní soud připomíná, že z rozhodnutí o žádosti o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nelze dovozovat jakékoliv závěry ohledně toho, jak bude rozhodnuto o samotné kasační stížnosti (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 10. 2005, č. j. 8 As 26/2005-76, či usnesení rozšířeného senátu ze dne 1. 7. 2015, č. j. 10 Ads 99/2014-58).

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. února 2024

JUDr. Filip Dienstbier, Ph.D.
předseda senátu